VOLAPÜK
VALÖPO
VEÜTIK
PON-A-PÜK

Flenef Bevünetik Volapüka

"TAKED SOLIK,"
24 STANIWELL RISE,
SCUNTHORPE,
DN 17 1 TF

SIRKÜLAPENÄD AD VOLAPÜKAFLENEF

YIMOD KILID
Läm 5

MAYUL, YELA 1993

(Pads 33 jü 40)

O Volapükaflens löfik!

Deso fenät coma oba, logob lefredo, das mayul fino elükömon kobü viel magifik floras e bimas: mutob sibn vero, das yelasäsun at binon säsun buikün oba, bi stom binon valemo plitik: do strals sola no binons tu vamiks, toä valöpo lut labon flifädi juitik neleigodovik florüpa.

In glor valik at, enu elilob de pladulon ela ‚Ido' (sevabo, söl Robert Carnaghan) nuni lügik, das el HENRY JACOB edeadom tü del teldegzülid prilula ayela, laböl bäldoti yelas mödikum ka jöldegas: ededietom söl at lifi valik oka ad propagidön valemapüki, ledino eli ‚Ido' tefü kel äbinom dü yels mödik cifodan. Fümo kapit bal finikon du kapit nulik votik primon, soäsä nifüp e florüp! Takädomös dialiman JACOB in püd glorik!!

I finükon lartüg amulik fa Dokan Albert Sleumer (ün yels 1937/1938 penöl) setratis nitedikün se delabuks ela JOHANN MARTIN SCHLEYER dö ‚DAVED VOLAPÜKA': Püsodiko elärnob de ats, das mekavapük balid bevünetik ad plöpön äs vol lölik eprimon as volalafab patik ad fasilükön spodi netik voik, e das te pìano äveŏon pük valemik kuratik labü gramat ä vödastok löniks.

Soäs püks votik, Volapük eprogedon nevifiko dü yels pos deadam ela J. M. SCHLEYER, e danädü slopans mödik, mu pato danädü flun gretik ela ARIE DE JONG e slopanef konfidovik poso, labobs ai nog Volapüki balid, do slopanef rutimik binon smalikum, Volapüki, kel kösömükon oki sd lif dü tumyel nulik.

E tefü yels okömöl-li? Heläbo flun valemapükas atimo binon boso neleidälik, toä spelobsös, das suno ologobsös dönulifikami dakosäda ladöfik vü nets valik vola, ifi at no ojenosöv ma spel gretik obas!

Nu, okö poedot votik nitedik de flen Helsom:

GLOKILÜLOGAN

Ob, kel anu labob
neki, nuliko gödi de
nifüpiks neifs glidob. Do
egolof belio jiliegikan
ed in silikratabumot at binob
is, bevü obs binos
spikot nog. Utos, kelosi
odo sedons löfäbs, lükömos ai.

E, ko vüds münterik at, sedom Volapükaflen olas

Velikosi Gudikün oles ed olikanes valöpo

Ralph

R. Midgley
Flenef Bevünetik Volapüka

REJIMEN BISARIK.

Tüi fin reiga okik reg: ‚Louis' XIV Fransäna ädagetom tiketi bisarik. Äbüdom sevabo bale generanas okik ai fomön rejimeni menas, kels valik idunons ün bif oksik fopis patik anik. Änemoy kluo rejimeni at rejimeni fopanas.

„Kitimo", ‚Louis' äsäkom seimna generane lebüdöl, „desinotli ad büedön malekön rejimeni da süts ela ‚Paris'?"

„Ag! ‚Sire'!" generan feiniko smilöl ägespikom: „atosi üdunob ya sis lunüp. Ah logorös! dredob, das in ‚Paris' lölik no kanoyöv tuvön eki ad logön rejimeni maleköl, ibä or, o mayedal! ebüdor ga, das te utans dalons logön lü rejimen, kels no dutons lü on."

Reg äsuemom vinegi, e pos dels tel äbüdom ad säfomön rejimeni fopik.

SPIKEDS DE ‚MUSLIH ED DIN SAADI' (1189 — 1291).

Sapan nen tug binom äs bleinan, kel polon flamoti. Litükom votanes vegi, du om it golom in dag.

If stadol vü neflens tel, spikolöd täno te vödis somik, das, if övedonsöv semanaedo flens olik, no önedol jemön!

Nam olik gleiponös pas täno glävi, ven säditretaveg votik nonik dabinon!

Ek cedon täläkti lönik okik lölöfiki, e cedon cilis lönik okik jönikis.

Ifi sap valik inepubonöv se vol, sekü atos nek öcedonöv oki it stupiki.

Utan, kel ün tim, das binon nämädik, no gevon benodis, oplakon, ven nämäd okik unepubon, düfäli fäta.

Din gudik levedon te dub sufäd, spidiälan vobädon nosi.

Utan, kel konleton nolavi e no sevon ad gebädön oni, binon äs man, kel plaudom länedi, ab no besovom oni.

Noboin, ifi falon ini släm, blebon noboin, e püf, ifi löpioviron geiliko, blebon ga te püf.

Nämäd in nam fopana su tron binon vaf ta om it.

VOLAPÜK VIFIK

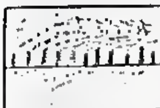
HIEL ,SAMÜL' PENOM TEFÜ DOM E ZIF

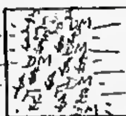
Dom obsik topon len flumed nilü zifil dustodik.

Do dabinons legads e bumolis nulädiks . . .

to horit mens ai elogons cimis gianagretik midik,

kels edemons kleiliko plöpi zifila;

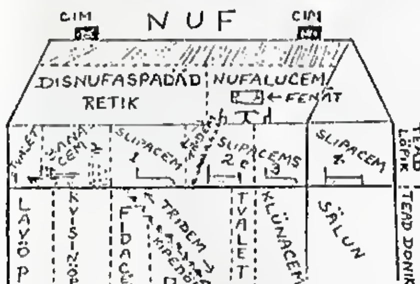
is,

mutoy zilo vobön,

ad plöpön!

FO DOM:- GAD LUNIK VIDIK KO FLORS, BIMS E HÄRBATS; FLUMED

PO DOM:- YAD E GARAD BINÜ BAKASTONS, IN KEL LABOBS VOBÖP!

IN DOM OBSIK LABOBS CEMIS SÖKÖL:-

LAVÖP, KVISINÖP, FIDACEM, SÄLUN, ASÄ TVALET E KLÜNACEM PRO LOTANS E VISITANS VOTIK.

SLIPACEMS FOL BINONS IN TEAD LÖPIK, ASÄ BANACEM E TVALET NOG BAL PRO FAMÜLANS.

IN NUFALUCEM PAT OBIK ED OB KANOBS TUVÖN SEILI SAIDIK AD STUDÖN E VOBÖN NEN ROP MÖDIK.

DESE FENÄT SMALIK US, LOGOY FO DOM LUNIKI GADI VIDIK LABÜ FLORS E BINS, E HÄRBATS (PÖTETS/SPARAG); PO DOM LOGOY YADI, ASÄ GARADI BINÜ BAKASTONS REDIK, IN KEL BINON I VOBÖP. DISNUFASPADÄD RETIK JONIDON AS KIPEDÖP PRO DINS VOTIK VALASOTIK.

DAVED VOLAPUKA

Fa ‚Studiendirector' p.d. ‚Prof. Dr. theol. et phil. Albert Sleumer': cifal Volapükanefa.

III

Ab te Jafale nu gudike oba sötob danädön, das nebefeilovikо dalaboh pükatäleni lönanatälik, dub kel, toä menu obik me baŀionats pükafomas e pükavödas petufledöl vemo iläsikon sekü malád vemik, äfägob ad lärnön, li klienäliko, nu fasiliko, fredaladäliko e ko laidäl dub säspetikam biedälik nonik nosökabik, pükis foginänik mödik dü lifayels 5id jü 50id oba. Tikel so pipreparöl e pösodiko vero rigik Volapüka (ibä äsevob nosi de büans valik obik: ‚Leibniz', ‚Wilkins', ‚Bachmaier', . . . ed ad blebön rigik ävilob sevön nosi de alans) täno jenöfiko peledunon teoriko ün neit nenslipik pro ob it rälöfik ä klänöfik in pädanöp in ‚Litzelstetten' nilü ‚Konstanz', in gulacem teada telid, kel älopon äl pädanöpagad, ün zän mäzula de 1879, ün neit kelik äbelikob vemo jäfiko valikis fopis, misladis, döfis e miserabotis lima obsik. Ad lemunön veralo e koefön notodälo, vio fäkik ladäl obik äbinon ün neit seledik et, so kanob te sagön ko danöf e mük gretiküns: Jelakanan gudik oba änügivon elţimo obe süpo siti lölik valemapüka: Volapük. Tü 1879 mäzul 31 älautob täno balido penädo stabanomis gramata obik. De tim et esakrifob sekü löf rafinik pro menef mödo patonöl susnuniko mödikis timi, töbi, lafaneitis, töbidis logäma e nevas, sumi, monigetotis, polamonis mö milats makas, pädamesedis obik, mödükumoni lemeseda, löda, gada, promuvi pro tikel volizüäl oba: demü atos dalob bo spelön, das menef nog dü lifatim oba jonülonös obe danöfi, das bo balionan, . . . vobädomös, das labobös büldi nenkudik, du ob nu mutob töbiko lifön medü biteral yunik oba! Öman liedo gebom lunmilatis pro vims, mivims, e vimäds . . . du om as patronan ä mäzen tikela benedik ökanomöv vedükön oki laidio nedeadöfiki. (‚Sapientibus sat'!)"

Jü top at dikol ela ‚Schleyer' binon. Volalafabi in on pentägiotöli äkutom balido tü 1878 yanul 18 pro el ‚Sionsharfe'; tat omik: lidan pepänsionöl: ‚Joh. Philipp Schleyer' (†1891) äkopiedom oni pro om, äsä äpenetom ini delabuk. Lautol veitöfik in penät lönik omik, kel seatou fo ob, pedäton tü 1878 febul 11 e binädon me tonats 26. Givom in numapenäd sunädo blufis atosa, bi äpenom eli ‚magnificat' se bib (‚Lucas' I, 46-53) in püks Spanyänik, Litaliyänik, Linglänik, Fransänik, Rusänik e Deutänik ini lafab at. Nog ün yel ot äkoedom büköu pö kurabukatedan: ‚Tappen' in ‚Sigmaringen' prinsipis volalafaba.

Penäto älänikon su korakablog ome pisedöl küpeli: „Tonat alik, kel tonon votiko, äsä logoton, binon: simulian; plon tonalas dö atos!" Äsedom ün 1878 volalafabi oka niversdekätanes fakultetas filosopik di ‚Barcelona', ‚Torino', ‚Cambridge', ‚Paris' e ‚Petrograd', e leigo ün 1879 dekätane fakulteta kalula-Godavik in ‚Tübingen' e pedaministerane reigänik: ‚Stephan' in ‚Berlin'.

Ün yel: 1879 man tenfenik ädavolom „nulalotografi" pro vöds Deutänapükik. Änemom oni „fütüralafabi tikälik". De lim al delabuks niplu pekatons in „lotograf" al oma, e ninädons ün paselikam tima i Volapükavödis mödik.

Oniledos pog reidamis ubsik ad lelilön, das ‚Schleyer' in penet delabuka obik dätü 1877 lobul 17 penom: „Adelo eprimob eli ‚Völkerdolmetsch' in püks mäl (Deutänapük, Linglänapük, Litaliyänapük, Spanyänapük, Fransänapük, Rusänapük, pads 21)".

‚Schleyer älekihom delabukis oka ko kurat kälöfikün. Demölo atosi binos plüo küpidik, das in als penet pülikün no kanon paluvön dö neitabelifots mula: mäzul de 1879, pö kels om ma mun obik ga liko kleiliko elogom sili Volapüka oka. Te däl: 1879 mäzul 31 löpo pemäniotöl ninädon peneli: „Primob adelo Volapüki oba e gramati (balugik, tikälik, plagöfik) in stabalinns! ‚Deo gratias'!" Täno panunos tü prilul 2: „Vob len Volapük." e tü prilul 3: „Vob len Volapük ola." e süniko tü prilul 5: „Vob len Volapük." (Pö del at penetom: „Salamacini fa ob pedaluvöli möbel: ‚Strobel' emekom pro ob, ed eblinom adelo (be tä M. 7,20.") Tü prilul 7 e 8 lejäfom dönu Volapüki: „Poyünods 17 e stalemons 33." Tü prilul 13 äpenetom: „Eli ‚Magnificat' (leigodolös eli ‚Lucas' I, 46 e f.!) e spikedis etradutob ini Volapük." Tü prilul 15 pamäniotos: „Vob len Volapük (koräk)." Tü prilul 16 fino penetom: „Disin Volapüka obik e gramala lü ‚Tappen' (‚Sigmaringen' in plinän: ‚Hohenzollern')." Tü prilul 19: „Vob len Volapük, vödabuk, blufasels. . . . Koräkablogi balid Volapükadisina binü noms 80 egetob de ‚Tappen'!"

Tü prilul 29 nunom: „De ‚Tappen' egetob samädis 900 klinabükola ela „Disin Volapüka" obik (pads fol)." Tü prilul 30 penom: „Samädis vel ela „Volapük" epolob poladilekale: ‚Stephan' e samädis kil kadämanes regik nolavas in ‚Berlin'."

De 1879 mayul 1 suvo penet komädon: „Vob len vödabuk Volapüka." Tü mayul 3 äpotom i ledüke Badäna (länasöle oka) disinis tel Volapüka, kelis igo äkoedom „registarön."

Tü mayul 1 kurabukaledan: ‚Tappen' de ‚Sigmaringen' äkömom ed ätivom ko om demü bük gramala Volapüka.

Tü mayul 6 datuval älabom fredi ad tidön dü spat balidnaedo Volapüki dautes bofik domasanana okik: ‚Dr. Wilhelm Schachleiter' se ‚Meszkirch': ‚Therese' e ‚Frieda' (labü lifayels 19 e 14), pö kelos äpenetom: „Suemofs vifo, pato el ‚Therese'." Tü 1879 mayul 10 äpenetom: „Eles ‚Therese' e ‚Frieda Schachleiter' penedi balid in Volapük dä lüköm ini top isik, drim de ‚Roma' e visit." Äpotom penädi oka ko „lised vödas."

Tü 1879 mayul 12 penetom: „Efümükoh vödis 1248 in Volapük," e de tim et laivobom neufeniko len vödabuk Volapükik, jüs fino ün gölayel de 1880 dabükot balid gramata e vödabuk Volapüka äpubon in komitätadabüköp de ‚Tappen' (pads smalajölplifätik 136, M. 1,—)

Ad notükam gretikum disin omik Volapüka e volagramata pro kulivans netas valik tala balidö pänotükon as läükot nüma: 35 ela ‚Sionsharfe': mulagased fa om il (ün 1876) pifünöl (yelod: IV, 1879 mayul); ed ebo periodapenäd at ädünon ome jü pub „Volapükableda" balid (ün 1881 yanul) ad pakön tikis omik dö Volapük, mödadilo in fom poedik, ed ad kobükön kopädi Volapükanas fiedik.

Bükacogs me Volapük

lol. .et leon x on e 3 gu x 2e n

(telefon — Gunapokil — Edison) — Napoleon — pünet — jobalid)

Lokamaset Volapükik

Lup no nibon i keki — no binon pul.

POEDOT

Love brüyäralän

(Ma poedot fa ‚Th. Storm')

Love brüyäralän stepob
e dumiko glun ketonon.
Fluküp kömon — florüp moon,
dö tim jönik et letikob.
E fogs gedik in lut vebons;
plans blägikons dub def sola.
Ag! kiöpo-li jön lifa
e lelöfa oba binons?

HÜM AD LÖF (KAPIT DEGKILID SE PENED BALID DE ‚PAULUS' ELANES DI ‚CORINTHUS')

1. If spikoböv pükis menas e silananas, e no laboböv löfi, so evedoböv trompet tonädöl u sämbal noidülöl.
2. If laboböv tälenüli profetama, ed if noloböv müsteris valik, e nol-avi valik, ed if laboböv lekredi valik, sodas kanoböv feapladön belis, e no laboböv löfi, so binoböv nos.
3. Ed if seagivoböv dalabotis valik obik ad kosididön püfanis, ed if lovegivoböv koapi obik, dat pofilükoböv, e no laboböv löfi, so atos no frutonöv obi.
4. Löf binon lunasufälik, binon benädik; löf no jaludon; löf no pleidülon; no binon lurogik;
5. no dunon negidöfiko, no diseinon gaenäti ekik, no biedälikon, no ceden bosi badiki;
6. no fredon in negid, ab fredon in verat;
7. säkusadilon vali; kredon vali; spelon vali; sufälon vali.
8. Löf pasetikon neföro; profetams, ats no ojenöfikons; püks, ats ofinikons; nol, at onosikon.
9. Ibä nol obsik binon nelölöfik, e profetam obsik binon nelölöfik;
10. ab ven lölöf ukömon, tän nelölöf ponosükon.
11. Ven äbinob cil, äspikob äsä cil; ämeugob äsä cil, ätikob äsä cil; ab nü evedob man, emoükob utosi, kelos äbinon cilik.
12. Ibä logobs nu dä lok; äsä in fogs, ab täno ologob de logod lü logod; nu sevob nelölöfiko, ab täno osevob, äsä i ob pasevob.
13. E nu kil at: lekred, spel e löf blibons; ab gretikün atas, löf binon.

(Tradutod fa Dokan Arie de Jong)

---------------------------oOo---------------------------

MUSIGABOK BÄLDIK

In cem obik musigabok
stanon in gul nilo lä lok;
stanon us ya sis yels mödik
ya sis dels cilüpa obik.
Ag! Äjäfob so vilöfo
me on as cil, e frediko
ädanüdob in cem smalik
ko mot – ag! in cilüp läbik.
Ätakädon fe ün hitüp
boso, ye dü flukü p, nifüp
bo äpläyon dü yels mödik
lidis, lidis neglömovik.
Cilüp jönik enepubon,
ko mot i läb emoikon.
Musigabok us ön seil
drimon dö mot, drimon dö cil.
Mot takädof dis krod e ston,
cil sis lunüp edaülon,
ye tim jönik reton in rem
nog dub musigabok in cem.

KRODAVÖDARÄT NÜM 2

HORITÄTIK →

1. Pük pro vol lölik. (9)
5. Präpod genitifa. (2)
7. Lärnöps pro tedans. (10)
10. „De it" in vöd bal. (3)
11. No löliko. (2)
12. Pro pösods relöfik. (6)
14. Fluk se Nolüdafrikop. (4)
15. Nif ameton — sol. (2)
16. Paveigon fledanafo. (5)
18. El ‚Amundsen' äletävom oni. (9)
20. Vomik. (2)
22. Tonats Grikänik, kels sinifons BALIDI e LÄTIKI. (2)
23. Luvokäd. (2)
24. Julans vobons in top at. (8)
27. Fon lita e vama pro tal obsik. (3)
29. Km^2 in plunum. (12)

PENDITIK ↓

1. Pänans gebons atis. (8)
2. Flapülon ai dis blöt. (3)
3. Riga negudik. (5)
4. Pösod dalabon ati, u fibiki u nämiki. (5)
6. Bü neits tel. (6)
8. Vomül. (2)
9. --, kel lugon, binon lugan. (2)
11. 1 + 1 = ? (3)
13. De sal. (4)
16. Ven peroy vegi gudik, seividoy tefü at. (4)
17. Tonats latinik, kels sinifons RODI PREDANAS. (2)
19. De laud. (5)
21. Tuvobs onis valöpo in läned. (5)
24. Sukon nuni. (3)
25. Su nuf. (3)
26. 10 x 100 = ? (3)
27. Kömef — Spanyän. (2)
28. Kevotik. (2)

